B2B w etat. Rusza reforma przekształcająca samozatrudnionych w pracowników. Tłumaczymy zmiany krok po kroku

B2B 07.07.2026, 17:00

Od 8 lipca obowiązywać będą nowe przepisy związane z PIP. (Fot. Jakub Wyborcza.pl)

Leszek Kostrzewski ,Maria Korcz

82

B2B KONTROLE
PIP PIP ZMIANA
PRZEDSIĘBIORCY
SAMOZATRUDNIENIE

POSŁUCHAJ12:56 MIN

Inspektor pracy będzie mógł przekształcać B2B w etat. Oto wszystko, co trzeba wiedzieć o reformie PIP, która startuje 8 lipca.

To rewolucja na rynku pracy. Od teraz inspektorzy PIP będą mogli przekształcić umowę zlecenie czy kontrakt B2B w etat. Proces jest skomplikowany, ale zmiana olbrzymia. Jak zmieni rynek pracy? O tym piszemy w naszym cyklu "PIP.Zmiana". Jeśli chcesz opowiedzieć o tej zmianie z Twojej perspektywy, napisz do nas.

To prawdziwy przewrót na rynku pracy. Choć zanim udało się przeforsować zmiany, były ostre spory wewnątrz koalicji rządzącej. Ministerstwa podlegające pod PSL (m.in. MON) najchętniej posłałyby reformę do kosza. Natomiast Ministerstwo Pracy, kontrolowane przez Lewicę, dążyło do szybkich zmian.

REKLAMA

REKLAMA
-40%
Dolce & Gabbana Sk...
2 865 zł
-35%
Sain
1 719 zł
-30%
KurtGeiger Torba Na...
831,35 zł
Bur
1 669,50

Ostatecznie do gry musiał wkroczyć premier Donald Tusk, który zaproponował salomonowe rozwiązanie. Owszem, reforma wejdzie w życie, ale bez radykalnych, pierwotnie zaproponowanych przez

szefową resortu pracy Agnieszkę Dziemianowicz-Bąk rozwiązań. Co więc zakładają ostateczne zapisy ustawy i kto powinien się ich bać? Wyjaśniamy krok po kroku.

Co się zmieni?

Nowe zapisy przewidują, że inspektorzy pracy będą mogli zamieniać umowy B2B i umowy zlecenia w umowy o pracę.

Do tej pory nie mieli takiej możliwości i mieli związane ręce. Jeśli podejrzewali, że złamano prawo, mogli iść do sądu i to sąd decydował o ewentualnym przekształceniu umowy. Teraz okręgowy inspektor pracy będzie mógł sam podjąć decyzję administracyjną o zmianie umowy. Jak to będzie wyglądać w szczegółach?

Otóż przekształcenie umów ma przebiegać według następujących 5 zasad:

REKLAMA

-45%

Givenchy T-shirt Z Nadrukowanym Logo, Kobiety, Czarny

2 365 zł

1 300,75 zł

Kup teraz

-45%

Saint Laurent Torba N... 10 199 zł

Balmain Torba Do Ręki 'B-B...

3 753,75 zł

-30%

Burberry Buty Sportow...

1 669,50 zł

1. Inspektor wybiera firmę do kontroli na podstawie analizy ryzyka lub zgłoszenia od pracownika (tak, można pójść do PIP i powiedzieć: proszę o sprawdzenie, czy ja nie powinienem być na etacie, a nie B2B czy zleceniu).

2. Inspektor sprawdza, w jaki sposób odbywa się praca i czy spełnia ona warunki etatu, czy też raczej warunki kontraktu B2B.

3. W ramach zbierania materiału inspektor będzie umożliwiał zajęcie stanowiska stronom np. poprzez udostępnienie adresu e-mail, na który będą mogły wysłać wiadomość o tym, jak z ich perspektywy wyglądają warunki pracy.

4. Jeśli inspektor stwierdzi, że zawarto złą umowę, to na piśmie poinformuje pracodawcę i pracownika, w jaki sposób powinni zmienić formę współpracy, by była dostosowana do przepisów. Może to oznaczać zarówno informację o konieczności podpisania umowy o pracę, jak i np. zmianę zakresu obowiązków tak, by dana umowa mogła pozostać kontraktem B2B

5 Jeśli strony nie dostosują się do polecenia we wskazanym w nim terminie, okręgowy inspektor pracy będzie mógł wydać decyzję administracyjną o przekształceniu umowy B2B w etat. Co ważne, decyzja nie będzie mogła zostać wydana, jeśli wcześniej nie zostanie wystawione pouczenie.

REKLAMA

Po wydaniu decyzji pracodawca i pracownik będą mieć miesiąc na odwołanie się od niej do sądu.

Co to jest praca?

Zasady niby są proste, ale diabeł tkwi w szczegółach. Bo po pierwsze - inspektor w czasie kontroli będzie musiał ustalić, czy mamy do czynienia z umową o pracę. A to nie zawsze musi być takie proste.

Dlaczego? Bo nie ma twardej definicji, co to jest praca.

Są natomiast wytyczne i założenia, które będą sprawdzane za każdym razem, dla każdego stanowiska indywidualnie. Nie będzie też tzw. testu przedsiębiorcy, ale można powiedzieć, że inspektor będzie robił coś w drugą stronę, tj. test na pracę.

A o stosunku pracy, czyli konieczności podpisania umowy o pracę, mówimy, gdy spełnione są wszystkie z poniższych warunków:

•pracownik świadczył wcześniej taką samą lub podobną pracę w

ramach stosunku pracy,

•pracownik zajmuje określone stanowisko (funkcję) w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa,

•pracownik ma wyznaczony zakres obowiązków (ustny lub pisemny),

•pracownik ma przełożonego- koordynatora, dyspozytora, brygadzistę, kierownika, dyrektora,

•pracownik nie może odmówić wykonania polecenie bez powodu i bez konsekwencji.

REKLAMA

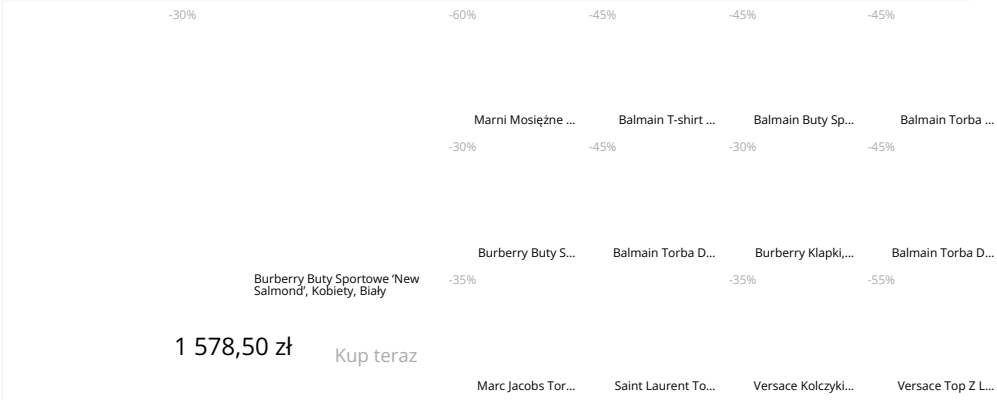

REKLAMA

I tymi wyżej wymienionymi kryteriami ma się kierować inspektor.

Dr Katarzyna Kalata, radczyni prawna w Kancelarii Kalata na stronie swojej kancelarii przyznaje, że sama treść umowy B2B lub umowy zlecenia "nie wystarczy do obrony cywilnoprawnego modelu współpracy, jeżeli w praktyce cała organizacja pracy odpowiada zatrudnieniu pracowniczemu".

Ekspertka podkreśla, że ocena powinna mieć charakter całościowy. Ani samo wykonywanie pracy w biurze, ani stała współpraca, ani osobiste wykonywanie zadań nie przesądzają jeszcze automatycznie o istnieniu stosunku pracy. Kluczowe znaczenie ma dopiero przewaga cech podporządkowania pracowniczego nad elementami autonomii kontraktowej.

Zobacz wideo:Czy PIP zmieni twoją umowę w etat? Oto zasady

Reklama: 10 s| wiedzieć o nowej reformie Państwowej Inspekcji Pracy ZA CHWILĘ:

- W praktyce inspektor powinien badać nie tylko zapisy umowy, lecz także rzeczywisty sposób wykonywania współpracy: kto organizuje pracę, kto wyznacza czas i miejsce jej wykonywania, kto ponosi ryzyko gospodarcze, czy wykonawca może świadczyć usługi dla innych podmiotów, czy ma realną możliwość zastępstwa oraz czy samodzielnie decyduje o sposobie realizacji zadań - pisze Kalata

Jej zdaniem pracodawcy powinni już teraz zadbać o dokumenty i dowody potwierdzające rzeczywistą niezależność kontrahentów. Istotne znaczenie mogą mieć m.in. korespondencja, sposób zlecania zadań, faktury, harmonogramy, brak ewidencji czasu pracy właściwej dla pracowników, brak urlopów zatwierdzanych jak w stosunku pracy.

Rygor natychmiastowej wykonalności

Warto dodać, że przy pracach nad ustawą wypadł z niej punkt, którego najbardziej obawiali się pracodawcy.

Otóż po licznych skargach resort pracy zmienił zdanie w sprawie przepisu o tzw. rygorze natychmiastowej wykonalności decyzji. We wcześniejszej wersji projektu ministerstwo zapisało, że decyzja administracyjna inspektora będzie podlegała natychmiastowemu wykonaniu, co oznaczało, że od momentu jej wystawienia przedsiębiorca będzie musiał przekształcić kontrakt w etat i płacić wyższe daniny. Nawet gdy przedsiębiorca nie będzie zgadzał się z tą decyzją i odwoła się do sądu.

REKLAMA

-40%

Dolce & Gabbana Klapki Z Motywem Kwiatowym, Kobiety, Multikolor

1 259,40 zł

REKLAMA

-40%

Dolce & Gabbana Skór...

2 865 zł

-35%

Versace Mosiężna Br...

2 535 zł

-30%

Bur

2 255 zł

-45%

SaintLaurent Torba Na...

6 219 zł

-55%

Balmain Torba Do Rę...

6 825 zł

Sain

1 919 zł

BurberryButy Sportow...

1 241,55 zł

Tego zapisu już nie ma. W jego miejsce pojawił się zapis, który daje szansę na "dogadanie się" kogoś, kto jest na B2B, z pracodawcą. Jeśli taka osoba przestanie np. mieć przełożonego, będzie mogła odmówić wykonania polecenia, to wówczas może pozostać na B2B.

Ta zmiana nie oznacza jednak, że stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności nigdy nie będzie mogło być zastosowane przez inspektora.

- Rygor natychmiastowej wykonalności zawężono w ustawie tylko do osób objętych szczególną ochroną np. kobiety w ciąży - mówi Robert Nogacki, partner zarządzający w Kancelarii Prawnej Skarbiec.

Rygor natychmiastowej wykonalności będzie mógł też być stosowany na podstawie innych przepisów. A więc nie na podstawie nowej ustawy o PIP, a już od dawna obowiązujących przepisów z Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

Ale będzie to zdecydowanie trudniejsze w realizacji, niż gdyby takie prawo przysługiwało inspektorowi na mocy przepisów nowej ustawy.

REKLAMA

Balmain Torba Do Ręki `B-Buzz 23`, Kobiety, Różowy
4 520,45 zł
-45%
Burberry Wełniana Spódnica, Kobiety, Beżowy
1 914,75 zł
-55%
Dolce & Gabbana Skórzana Torba Na Ramię Z Logo, Kobiety, Zielony
2 865 zł
-40%
Jacquemus Torba `Le Marino' Typu 'shopper', Kobiety, Czarny
3 493,75 zł
-35%
Burberry Buty Sportowe 'New Salmond', Kobiety, Biały
1 578,50 zł
-30%
Burberry Bawełniane Szoty, Kobiety, Beżowy
1 088,55 zł
-55%

Co więc mówią w tej sprawie przepisy o KPA?

Otóż w art. 108. czytamy: "Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony".

- Mamy tu wymienione określone kryteria, które muszą być spełnione, aby mówić o rygorze. To powoduje, że w swoich decyzjach inspektor PIP będzie ograniczony prawnie - mówi Przemysław Hinc, doradca podatkowy i szef PJH Doradztwo Gospodarcze.

I zapewnia, że w każdym przypadku inspektor będzie musiał napisać uzasadnienie, która z wymienionych w KPA przesłanek zdecydowała o jego decyzji.

A co do samych przesłanek wymienionych w KPA? Jak należy je rozumieć?

REKLAMA

-8%

- Hipotetycznie można sobie wyobrazić, że inspektor będzie chciał zamienić danemu lekarzowi kontrakt w etat ze względu na to, że etat wiąże się z przepisami Kodeksu pracy np. o limitowanych nadgodzinach. W ten sposób jego decyzja miałaby na celu dobro pacjentów i leczenie ich przez lekarza w dobrej kondycji fizycznej i psychicznej (czyli po prostu nieprzepracowanego). Inspektor mógłby się tu powołać na "inny interes społeczny". Ale to przykład czysto hipotetyczny, bo obecnie w żadnym wypadku nie leczą nas przepracowani lekarze i chciałbym, aby pan to wyraźnie w tekście zaznaczył, że niczego takiego nie sugeruję - tłumaczy nasze źródło w rządzie.

REKLAMA

-35%

Dolce & Gabbana Klap...
1 695 zł

Dolce&Gabbana Wełn...
11 745 zł

Marc Jacobs Torba Do Ręki 'Glam Mirror Mini', Kobiety, Beżowy
597,35 zł

BurberryButy Sportow...
1 970,50 zł

Interpelacja do PIP

W ustawie pojawił się za to nowe narzędzie, które ma z założenia, chronić kontrolowanych przedsiębiorców. O co chodzi?

Otóż jeden z artykułów mówi, że Państwowa Inspekcja Pracy będzie wydawać indywidualne interpretacje prawne. Będzie o nie występował przedsiębiorca i dokładnie w nich pytał, czy w warunkach zatrudnienia takich, jakie ma lub jakie próbuje dopiero wprowadzić, np. przy podpisywaniu kontraktów, jego działalność będzie zgodna z prawem. PiP będzie musiał na piśmie wysłać przedsiębiorcy odpowiedź i jeśli nie zgłosi żadnych zastrzeżeń, pracodawca będzie chroniony przed ewentualnymi karami i nakazami przekształcania kontraktów w etaty.

Pozwoli to uniknąć przykrych niespodzianek w czasie kontroli, a przedsiębiorca będzie miał pewność, że nie narusza przepisów i będzie mógł w spokoju prowadzić biznes. Szczegóły tego rozwiązania przedstawimy jutro na Wyborcza.biz.

Wymiana informacji między PiP, ZUS i KAS

Jakie jeszcze zmiany wprowadza ustawa?

Przede wszystkim PIP podłączony będzie do bazy ZUS oraz Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). To ma ułatwić mu kontrolę. Na

podstawie też danych ze wszystkich tych instytucji będą typowane firmy do kontroli.

REKLAMA

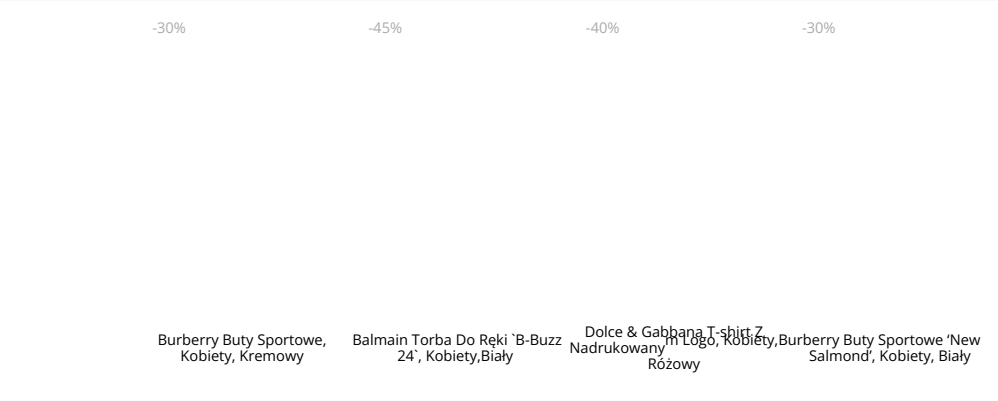

- Nie będziemy się koncentrować na konkretnych branżach, tylko wytypowane będą te podmioty, gdzie z największym prawdopodobieństwem dochodzi do naruszeń przepisów - mówił jeszcze w lutym Wyborczej.biz 2026 r. ówczesny szef Państwowej Inspekcji Pracy Marcin Stanecki.

REKLAMA

Shop the world's b
farfetch.com

A jak konkretnie skonstruowane będą modele, które będą typować miejsca kontroli?

- Pod uwagę będą brane dane, które dostarczamy my, KAS i ZUS. Na podstawie danych pochodzących z tych organów, które się zazębiają, algorytm wskaże te podmioty, które będziemy kontrolować. Według szacunków Ministerstwa Finansów jest co najmniej 160 tys. jednoosobowych działalności gospodarczych, które momentalnie powinniśmy skontrolować i przekształcić, co powinno przynieść dodatkowych 212 milionów zł do budżetu państwa. - dodawał w rozmowie z nami Stanecki.

Większe kary

PIP otrzyma możliwość przeprowadzania kontroli zdalnie. To kolejna nowość. Ma to usprawnić na przykład sprawdzanie dokumentów.

REKLAMA

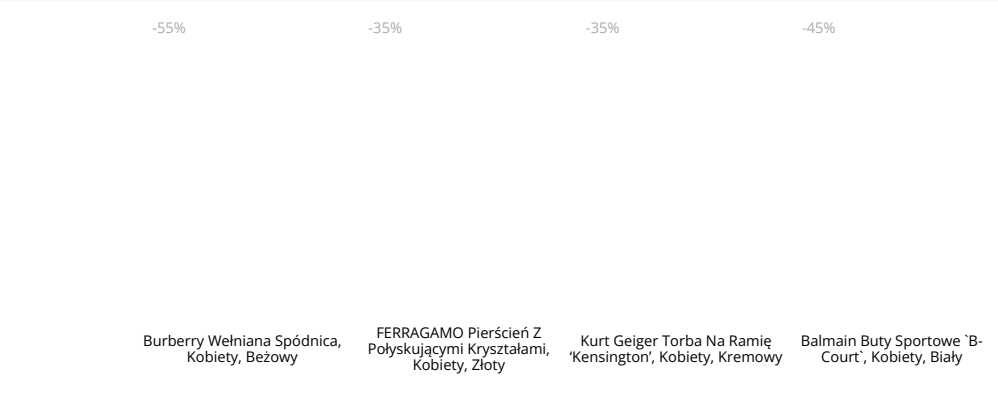

Reforma PIP zmienia też kary dla firm. Grzywna ma wynosić teraz od 2 do 60 tys. zł, a jeśli jest to recydywa, to kwota rośnie i wyniesie od 3

do 90 tys. zł. Kwota mandatu od inspektora może wynieść do 10 tys. zł.

Ustawa daje szansę firmom - jeśli w rok od wejścia jej w życie dane przedsiębiorstwo uporządkuje swoje relacje z pracownikami, to obowiązywać będzie amnestia.

A po co w ogóle jest nowa ustawa? Resort pracy na swojej stronie internetowej tłumaczy to tak:

"Zawarcie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy B2B lub innej w sytuacji, gdy powinna być zawarta umowa o pracę nie tylko narusza przepisy, ale również pozbawia pracowników i pracownice wielu praw, odbiera poczucie bezpieczeństwa i stabilności oraz utrudnia założenie rodziny. Umowa o pracę gwarantuje między innymi:

- płatny urlop wypoczynkowy,
- płatny urlop macierzyński, ojcowski i rodzicielski,
- płatne zwolnienie chorobowe,
- ochronę przed bezpodstawnym zwolnieniem i rozwiązaniem umowy z dnia na dzień
- inne uprawnienia z Kodeksu pracy zwiększające pewność i bezpieczeństwo pracy.

REKLAMA

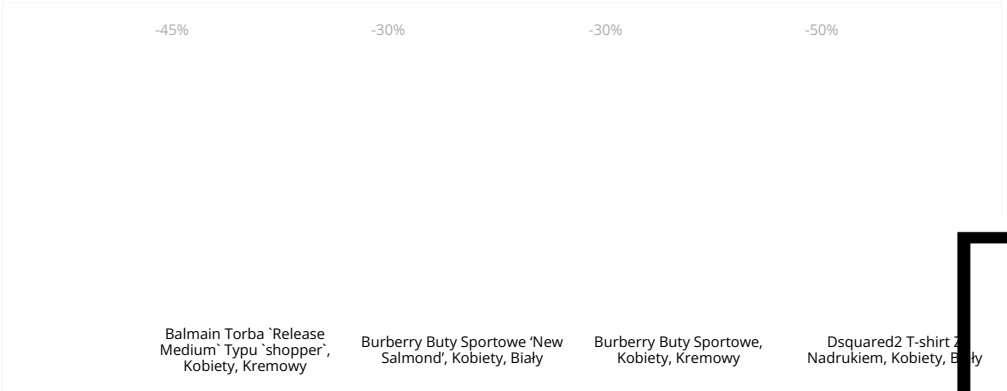

REKLAMA

Now On FARFETC
farfetch.com

Oczywiście są sytuacje, gdy właściwa jest inna umowa: jeżeli nie zastępuje ona umowy o pracę lub gdy inne przepisy pozwalają na użycie określonego rodzaju umowy. Te umowy są w dalszym ciągu zgodne z prawem. Osoby, które z nich korzystają, nie muszą obawiać się ich zakwestionowania" - tłumaczy ministerstwo pracy.

Redagowała Joanna Sosnowska

WYBORCZA.PL/B2B - PRENUMERATA DLA FIRM I INSTYTUCJI DOBRZE POINFORMOWANYCH